

Pedagogisch Dossier – Workshops voor scholen

Danse en Papier

« Dans onder Papieren »

Een voorstelling over het thema clandestiene migratie
En workshops om het vraagstuk beter te begrijpen...

Vzw Transe-en-Danse, wie is dat ?.....	p2
Met « <i>Danse en Papier</i> », wat kunnen we u brengen?	p3
Een interactieve voorstelling...	
Pedagogische workshops	
A) Doelstellingen.....	p3
B) Aanpak.....	p4
C) Inhoud	
D) Artistieke tools	
E) Thematiek en linken met het schoolprogramma.....	p5
Praktische informatie.....	p6
Inleiding over het thema clandestiene migratie voor leerkrachten.....	p7

Vzw Transe-en-Danse?

De vereniging Transe-en-Danse heeft als doel om door middel van cultuur de interculturele dialoog, geweldloosheid en actief burgerschap te promoten. Ze beoogt ook om het publiek te sensibiliseren voor de Noord-Zuid verhoudingen en voor de rol die ieder van ons kan spelen in de evolutie van de wereld, in functie van een duurzame ontwikkeling en een wereld die leefbaar is voor iedereen.

Het gezelschap streeft zijn doel na door artistieke initiatie, praktijk en creatie, maar ook met behulp van alle tools van informeel onderwijs, en door alle mogelijke interculturele uitwisseling.

Ze werkt rond twee pistes, die absoluut complementair zijn: creatie en vorming. Enerzijds ontwerpt en verdeelt ze professionele dansvoorstellingen die steeds te maken hebben met de interculturele dialoog; Anderzijds organiseert ze creatieve workshops voor jongeren en lessen dans en lichamelijk bewustzijn voor verschillende soorten publiek (jongeren die hun schoolloopbaan voortijdig stopten, nieuwkomers, vrouwen met moeilijkheden, ...).

Het gezelschap heeft acht voorstellingen op zijn naam staan. Die zijn het resultaat van een erg specifieke creatieve aanpak: alle artiesten die deelnemen aan onze projecten zijn afkomstig uit verschillende landen, ze beoefenen diverse artistieke disciplines en ze kennen elkaar niet bij het begin. Het is hun ontmoeting, zowel artistiek als cultureel, die telkens opnieuw een voorstelling creëert, en dit uit zich in gemengde expressievormen zowel qua inhoud als qua vorm.

Sinds 2007 maakt het gezelschap Transe-en-Danse deel uit van een omvangrijk uitwisselings- en creatieproject over Noord-Zuid relaties in samenwerking met het gezelschap Ladon uit Burkina Faso. Na de creatie van "*Noord-Zuid blikken, Vragen...*" te Brussel in 2007, volgde "*Dansend Overzicht*" te Ouagadougou in 2008 en tenslotte "*Kruispunt 2 Transits*" in 2009, die de notie identiteit bevraagt bij individuele en familiale migratie. Vandaag zetten we dit proces van reflectie en sensibilisering verder met een voorstelling over de problematiek van mensen zonder papieren. Deze thematiek zien we als een extreem gevolg van de ongelijkheid van de Noord-Zuid verhoudingen.

Naast de creatie van shows, heeft Transe-en-Danse ook steeds pedagogische doelstellingen nagestreefd, met name de ontwikkeling van actief burgerschap, vooral bij jongeren. Dit heeft zich vertaald door de schoolvoorstellingen, en door het op touw zetten van **creatieve en artistieke workshops voor adolescenten. Die kunnen op aanvraag geïntegreerd worden in het programma van een les Frans, theater, geschiedenis, zedenleer of geografie.**

Met « **Dans onder Papieren** », stelt de vzw Transe-en-Danse aan de scholen voor :

- **Een interactieve voorstelling** die het publiek erbij betreft nog voor de voorstelling begonnen is. Zo zijn de toeschouwers de kern van de zaak en lokken we een diepgaandere reflectie uit over een wereld die zich constant afwendt van deze thematiek.

Nadat men meerdere keren in de rij heeft moeten staan voor verschillende loketten om een geldig toegangsticket te verkrijgen, is er een papieren labyrint dat de toeschouwers naar de theaterzaal leidt. Aan de uitgang van het labyrint worden de toegangsbewijzen gecontroleerd. De kleur van het ticket bepaalt welke "rechten" de toeschouwer heeft, en dit zal zich uitwijzen in de loop van de show.

Het project beoogt niet te oordelen, maar eerder te ondervragen. Het doel van de voorstelling is dubbel:

Ten aanzien van het Belgische (of Europese) publiek, willen we de bevolking sensibiliseren voor de redenen die de "vreemdelingen" ertoe brengen om hun land te verlaten. Ook ondervragen we de economische, politieke en historische verantwoordelijkheid van onze landen binnen dit systeem en onze eigen verantwoordelijkheid als burgers-consumenten door onze levenswijze en de dagelijkse keuzes die we maken. Verder is het de bedoeling om enerzijds het absoluut toevallige karakter van de regularisatiecriteria, en anderzijds de onhoudbare levenscondities van een illegaal bestaan te belichten en om ten slotte het respect voor de mensenrechten in onze landen te ondervragen.

Ten aanzien van het publiek van Burkina (of Afrika), beogen we de sociale gevolgen en de moeilijkheden die gepaard gaan met het vertrek en een "illegaal" bestaan hier te tonen. Ook ondervragen we de rol van de lokale jeugd bij het "durven uitvinden van een toekomst voor hun eigen land" zoals Thomas Sankara zei.

- **Sensibiliserende workshops** bereiden de leerlingen voor op de thematiek van de voorstelling. De workshops maken gebruik van improvisatietechnieken voor theater en lichaamsexpressie aan de hand van spelen en rollenspelen. Op een ludieke manier worden de verschillende oorzaken en gevolgen van clandestiene migratie aangekaart. Dit heeft als doel om elkeen toe te laten de complexiteit van de vraag te begrijpen en ze genuanceerd te behandelen.

A) DOELSTELLINGEN VAN DE WORKSHOPS

- **Stimuleren** van de reflectie als burger doorheen de ontdekking van verschillende artistieke disciplines,
- **Toelaten** de individuele artistieke expressie te ontwikkelen en de jongere acteur en verantwoordelijk maken doorheen een ludiek en creatief proces,
- **Bevorderen** van ontmoeting en uitwisseling tussen jongeren, en meer bepaald interculturele dialoog,
- **Opwekken** van de individuele belangstelling te midden van een collectieve dynamiek, en zo **sensibiliseren** voor actief burgerschap.

B) AANPAK :

Actief burgerschap: Door de jongeren de gelegenheid te geven om zich te positioneren, te kiezen en een rol te spelen, laat dit artistiek spel jongeren toe om de rol die ze zelf spelen in de maatschappij te begrijpen. Ze worden zich bewust van de gevolgen van hun keuzes en hun handelingen in de manier waarop de wereld draait.

Interculturele dialoog: De jongeren krijgen een initiatieles in verschillende artistieke technieken. De workshops zorgen ervoor dat iedereen betrokken wordt bij het groepsgebeuren. Ze laten toe dat elke jongere zijn mening kan geven over de maatschappij waar hij deel van uitmaakt. Het debat wordt verrijkt door de ontmoeting en de confrontatie met andere culturen, de ervaringen van andere deelnemers, en de artiesten die de workshops begeleiden.

C) INHOUD

Artistieke initiatie: ontmoetingsspelen, technische oefeningen, improvisatieoefeningen, exploratief onderzoek van verschillende thema's, kunnen ingelast worden zoals gevraagd door de leraar. Er zijn ook debatten voorzien met de jongeren bij de inleving in nieuwe situaties.

Artistieke creatie : Dit is mogelijk vanaf vijf sessies. De gezamenlijke uitwerking en ontwikkeling van een voorstelling: een groepsdynamiek ontwikkelen, de persoonlijke expressie van de jongeren toelaten met behulp van de artistieke disciplines die ze kiezen, te midden van een collectieve creatie waar ze allen samen verantwoordelijk voor zijn.

D) VOORGESTELDE ARTISTIEKE TOOLS:

Vanuit een multidisciplinair perspectief kunnen ze kennismaken met één of meerdere artistieke disciplines:

HEDENDAAGSE DANS: Ontwikkeling van lichaamsbewustzijn op de vier niveaus van expressie op scène: het zelf, de anderen, de tijd en de ruimte. Bewustwording van de verbanden en interacties tussen deze vier niveaus, zowel op scène als in het echte leven. Wanneer men zich met zijn lichaam in de ruimte begeeft, in relatie tot anderen, hoe een gezamenlijk ritme te vinden?

AFRIKAANSE VERHALEN EN DANS: Verbanden tussen het verhaal, de dans en het alledaagse leven, van traditionele roots tot hedendaagse dynamieken.

SLAM: Een stedelijke uitdrukkingvorm, de oorsprong van de beweging, de diversiteit qua vormen, teksten schrijven.

THEATER: Werken met emoties, improvisatie rond verschillende thema's, personages en situaties, en het verbergen van voorwerpen. Creatie van scènes.

FOTO / VIDEO : Werken met de betekenis van het beeld en zijn constructie, sensibilisering voor de media en het decoderen van de boodschappen die ze verspreiden. Techniek en praktijk van reportages maken.

E) **THEMATIEKEN/VRAGEN** die in de workshops aan bod komen, mogelijke verbanden met het leerprogramma:

Geografie : « *Men kan niet de ellende van de hele wereld opvangen* »

« **En als we op zijn minst ons deel voor onze rekening nemen, en als we dit als een rijkdom zouden zien?** »

Stoelendans en andere oefeningen voor lichaamsexpressie spelen met de thematiek van het beheer van de ruimte. Dit laat toe om met de jongeren de vraag naar de verdeling van de mondiale rijkdom, het aantal migranten per land, en hun rol in de economie aan te kaarten.

Geschiedenis : « *Maar wat zijn de beweegredenen van die mensen die alles achterlaten om naar « bij ons » te komen?* ».

Flashback naar de geschiedenis van de kolonisatie, de onafhankelijkheidsstrijd, de mondialisering en de schulden van de derde wereld, tot en met de identiteitscontroles en de gedwongen uitwijzingen vandaag de dag. Het verhaal en de Afrikaanse dans tonen een vaag beeld, een verre herinnering van de slavernij en de handel in zwarten, voor een vraag die vaak onbeantwoord blijft: **Zijn we onze plicht vergeten om ons het verleden te herinneren? Is de huidige situatie beter of slechter dan die in het verleden? Hoe zal het er morgen uitzien?**

Frans : « *De Franse taal is elastisch, maar dat heeft niets te maken met rubber!* »

Een blik op onze huidige samenleving door middel van de verschillende discours die we terugvinden: politieke discours, karikaturen in de media, populaire gezegdes en uitdrukkingen, gemengde blikken en artistieke ontwikkelingen, woorden van verzet...

Theater : « En als IK een ANDER word, wat gebeurt er dan? ».

Door verschillende getuigenissen brengen rollenspelen de jongeren in contact met de situaties. In de huid kruipen van een personage om op een creatieve manier de verschillende kanten te bekijken. En uiteindelijk, wat te doen, als de situatie hopeloos is?

Terugvallen op humor als overlevingsstrategie.

Zedenleer/Godsdiens/Filosofie : « *Elke persoon heeft het recht om vrij te bewegen en zijn verblijfplaats te kiezen in een land. Elke persoon heeft het recht om elk land te verlaten, het zijne inbegrepen, en om terug te komen naar zijn land (...) Elke persoon heeft het recht op een voldoende hoge levensstandaard om zijn gezondheid, zijn welzijn en dat van zijn familie te verzekeren, meer bepaald voor voeding, kleding, huisvesting, medische zorgen en voor de nodige sociale diensten (...)* »

Mensenrechten en democratie... Misleidende reclame?

Aan jullie leerkrachten, animatoren en opvoeders de keuze welk thema of welke themathieken je interesseren, en welke artistieke methodes die je wenst dat wij ontwikkelen met je jongeren.

Om je te helpen om de workshop van onze ploeg met je jongeren voor te bereiden, vind je hier op het einde van dit dossier een eerste kennismaking met de thematiek.

Praktische informatie

Omkadering: Dit is afhankelijk van het aantal jongeren: we voorzien één artiest per 10 jongeren, in het bijzijn van de leerkracht die hen begeleidt.

Publiek: De workshops zijn bedoeld voor jongvolwassenen van 12 tot 18 jaar. Ze hebben als missie om de jongeren kennis te laten maken met een nieuwe burgerschapsdimensie die ze kunnen investeren.

Kostprijs: 70 euro per artiest en per uur workshop, met tarieven die goedkoper worden naarmate er meer uren workshop zijn en er meer artiesten bij betrokken zijn.

Onze formules kunnen aangepast worden aan je wensen!

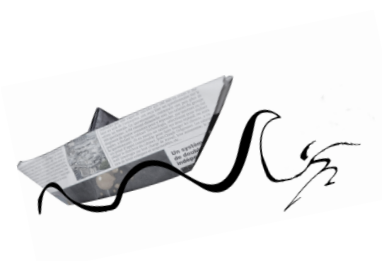
Voor bijkomende informatie, aarzel niet om ons te contacteren:

Contactgegevens

VZW Transe-en-Danse,
Huidevettersstraat 77, 1000 Brussel.
Tel: 02 213 70 82 E-Mail : info@transe-en-danse.be

Coline Billen
Directrice van VZW Transe-en-Danse
0473 25 35 67

Aurélie Marchand
Productie assistente
02 213 70 82

Kennismaking met het thema clandestiene migratie voor leerkrachten

Sinds de jaren '90, zijn mensen zonder papieren een terugkerend thema geworden in de media. Migratie komt zowel voor in Europese landen als op het Amerikaanse continent. De media tonen ons vaak trieste beelden, maar geven ons weinig informatie over de beweegredenen van deze personen om hun land te verlaten om ergens anders een beter leven te zoeken. De “mensen zonder papieren” zijn ook de levende toonbeelden van de economische onevenwichten tussen landen.

We wensen dit delicaat thema aan te snijden door volgende vragen te stellen :

- Wie zijn deze « mensen zonder papieren »?
- Wat waren de beweegredenen van deze personen om een nieuwe thuis te zoeken?
- Hoe leven zij in hun nieuwe thuisland?
- Hoe ziet de hedendaagse politiek ten aanzien van migratie eruit?

Wie zijn deze « mensen zonder papieren » ?

Ten eerste is het nodig om duidelijk te definiëren wat een “mens zonder papieren” is. Het gaat om een persoon die zich op het grondgebied van een staat bevindt, maar die geen verblijfsvergunning (meer) heeft. “Mensen zonder papieren” kunnen verschillende ervaringen hebben:

- 1) De « mensen zonder papieren » die over een legale verblijfstitel beschikten: een aanvraag tot asiel, een studentenvisum, een toeristenvisum of andere die verlopen is.
- 2) De « clandestienen », de personen die op illegale wijze het land zijn binnengekomen. Zij hebben dus geen enkel administratief contact met de Belgische administratie, noch op Belgisch grondgebied, noch in hun land van herkomst.

De Raad van Europa heeft gekozen om de term « onregelmatige migrant » te gebruiken, omwille van de negatieve en criminele connotatie van het woord « illegaal ».

Wat zijn hun beweegredenen om hun land van herkomst te verlaten?

Er zijn vele redenen voor migratie en deze overlappen elkaar vaak. Veel personen die asiel aanvragen vluchten voor totalitaire regimes waar hun rechten geschonden worden. Oorlog, politieke druk of geweldsituaties brengen hun leven in gevaar.

Andere personen vluchten uit hun herkomstland omwille van de grote economische ellende, uit extreme armoede. Sommige migranten zien het achterlaten van hun land als een mogelijkheid om betere levensomstandigheden voor henzelf en hun familie op te zoeken.

In welke levensomstandigheden leven « mensen zonder papieren » ?

Een leven leiden in de clandestiniteit brengt weinig positieve levensomstandigheden mee. « Mensen zonder papieren » leven elk moment met de schrik om verraden of aangehouden te worden, wat voor hen betekent dat ze naar een gesloten centrum gestuurd zouden worden, en daarna uitgewezen worden. Ze leven in constante onzekerheid en onveiligheid.

Daarenboven is de huisvesting van « mensen zonder papieren » vaak precair. Aangezien ze geen verblijfstitel hebben, hebben ze geen enkele legale erkenning. Huisbazen hebben vaak weinig scrupules, en denken er niet voor terug om aan deze personen zeer slechte woningen te verhuren voor

een hoge prijs. Een andere mogelijkheid is om te leven bij familieleden of vrienden, maar de afhankelijkheid van deze, kan snel een sterke beperking worden. Als “persoon zonder papieren” is het ook vaak erg moeilijk om toegang te hebben tot gezondheidszorg, naast de “dringende medische hulp”. Zelfs al is het recht op onderwijs een basisrecht, hebben ouders van illegale leerlingen vaak schrik om verraden te worden, en aarzelen ze of ze hun kinderen naar school laten gaan omwille van de angst voor uitwijzing.

Economisch gezien, genieten “mensen zonder papieren” vaak lage lonen en doen ze zwart werk omdat ze niet over de verblijfspapieren beschikken die nodig zijn voor de Belgische administraties. Ze werken in extreme omstandigheden, voor een slecht salaris, zonder recht om hun beklag te doen. Zelfs als hun werkgever hen legaal zou willen tewerkstellen is dit niet mogelijk zonder verblijfspapieren die in orde zijn. Echter, een voorwaarde om een verblijfstitel te bekomen is om een arbeidscontract te hebben. De administratieve absurditeit sluit mensen op in een doodlopende straat.

Hoe ziet het huidige migratiebeleid eruit?

Sinds de Schengenakkoorden, die ondertekend werden door alle lidstaten van de Europese Unie met uitzondering van het Verenigd Koninkrijk en Ierland, en die de grenscontroles binnen deze ruimte afschaffen, wordt een coherent immigratie- en asielbeleid gevoerd door de landen van de Europese Unie. Daar staat tegenover dat de controles aan de buitengrenzen van de lidstaten van de Europese Unie versterkt werden en er sancties gegeven worden aan chauffeurs die personen zonder de nodige documenten voor een legale verblijf binnenbrengen in de Schengenruimte. Om er binnen te komen, moet men in het bezit zijn van een identiteitskaart, een visum als dat nodig is, bewijzen dat men voldoende bestaansmiddelen heeft, niet gesignaleerd staan voor niet-toegelaten activiteiten, het doel van zijn verblijf aantonen, en niet beschouwd worden als een gevaar voor de publieke orde.

En de Belgische situatie?

Ten eerste is het van belang om ons te herinneren aan het feit dat België na de tweede wereldoorlog beroep gedaan heeft op een groot aantal buitenlandse arbeidskrachten. In 1974 heeft de staat hun komst stopgezet met uitzondering van gespecialiseerde werkkrachten en werkkrachten die niet beschikbaar zijn op de Belgische arbeidsmarkt. Sindsdien kan een vreemdeling om een legaal verblijf te verwerven in België:

- huwen of gezinshereniging inroepen
- een statuut als buitenlands student verkrijgen
- een vluchtenlingenstatuut bekomen

Elke andere situatie is niet aanvaardbaar. Dit brengt een aantal problemen met zich mee, vooral omdat er geen enkel eenduidig criterium in de wet is ingeschreven. De personen die durven uit de schaduw te komen om een aanvraag tot regularisatie in te dienen, worden zo, in een land dat zich democratisch noemt, geconfronteerd met willekeur in functie van de interpretatie van de omzendbrieven. Het antwoord van de Dienst Vreemdelingenzaken kan jaren op zich laten wachten, en in het geval van een negatief antwoord, ontvangen ze het bevel om het grondgebied te verlaten, of worden ze naar een gesloten centrum gebracht voordat ze uitgewezen worden.

En de Gesloten Centra?

Dit zijn plaatsen zonder rechten. Het zijn gevangnissen waarin de vreemdelingen gestationeerd worden in afwachting van een verblijfstitel voor ons grondgebied.

